

tért nyitnak; a fa megszerzethetését könnyítve, a fogyasztásra fokozólag hatnak; egy szóval nagyobb fatömegek értékesítését, s ezzel a jövedelem emelését idézik elő; mihelyt pedig a fogyasztás nagyobb mértékben emelkedik mint a termelés, a faárak is föltétlenül emelkedni fognak.

Azonban a faárakkal is úgy, mint a termelendő fatömegekkel tanácsosabb az alsóbb színvonalon megállapodni, mint ezen túlmenni. Vannak egyes, néha egymásra következő két-három évek, melyek a fa kelendőségére igen előnyösök, s a birtokost könnyen tulcsigázott árak követelésére és a fakereskedők elidegenítésére vezethetik; ily áraknak káros visszahatása azonban nyomban észlelhető, mert az ily előnyös évek az erdőbirtokosokat tultermelésre csábítják, s a kereskedők a tetteleges szükségletet meghaladó kínálattal állván szemben, s látván a birtokosnak maholnap beálló kényszer-helyzetét, a faárakat tetemesen lenyomják.

Kitetszik ebből, hogy az erdőjövedelem biztosításának kulcsa a bölcs előrelátással mérsékelt fatermelés mellett a faáraknak okszerűen jutányos megállapításában rejlik.

A mely erdőbirtokos a kedvező viszonyok által tultermelésre és magas árak megállapítására hagyja magát csábíttatni, az, mint a gyakori tapasztalás mutatja, csak saját tetemes kárán fog okulni.

Wagner Károly.

(Folyt. köv.)

Emlékjegyzetek az 1874. évi tavaszi időjárásról.

Feljegyzette : B.

Meglévén győződve arról, hogy, a folyó évi tavaszon, különösen hazánkban uralgott időjárás elébb-utóbb behatóbb tudományos vizsgálatok tárgyát képezendi, s hogy ekkor a

közjó érdekében kutató munkásnak bármely kis jegyzet lényeges szolgálatot tehet, nem kívántuk elmulasztani azt, hogy az ápril-hó végén és május-hóban tapasztalt s rendkívüli változásokat mutató időjárásról a napilapok és magántudósításaink után lapunkban is fel ne jegyezzük azon adatokat, melyek szomorú bizonyosságot szolgáltatnak arra, hogy Magyarország helyrajzi fekvésénél fogva, Európa földének, a délkeleti szögletet képező, azon területéhez tartozik, mely az időjárás szélsőségeinek és szélsőyes gyorsaságu változásainak leginkább ki van téve.

Sajnosan ismerjük el valamennyien azt, hogy hazánk időjárási viszonyai, s az ezt előidéző tényezők olyanok, melyek különösen Magyarország értelmi világának, s az erőt bíró és a megfelelő eszközzel is rendelkező kormánynak sürgős kötelességévé teszik azt, hogy módokról gondoskodjék, melyek segélyül szolgálhatnak arra, hogy a természet romboló erejét mérsékeljék, s melyek befolyásolhatják azt, hogy az országra helyrajzi fekvésénél fogva nehezedhető időjárási sanyaruságok hatása és ennek következménye az emberi ész rendelkezésére álló fegyverrel lehetőségig semlegesítessek. De még sajnosabban kell, fájdalom bevallanunk azt is, hogy államunk területének nagyságával, s úgy kulturális mint közgazdasági hivatottságának fontosságával szemben, éppen megfordított arányban állanak azon haladási intézmények is, melyeket kormányaink az anyagi és kulturális fejlődés érdekében ősidőktől fogva tettek és ma is tesznek, mert, hogy itt csak egyet említsünk, hol vannak a földművelés érdekében, az erdő- és mezőgazdaság javára szükséges azon kísérleti állomások, melyek ellesik a természet nyilvánuló jelenségeit, s az ezekből vonható észszerű következtetések fonalán rendelkezésünkre adják azon adatokat, melyek valamely földterületnek földművelési szempontból való legmegfelelőbb használhatása végett számba veendő, s mely adatok egyszersmind ama tanácsokat is tartalmazzák, melyeket mező-

és erdőgazdaságunk jó sikerű termelésének érdekében követnünk szükséges.

Hogy az erdő- és mezőgazdaság okszerű fölvirágzása, azoknak a tudománnyal való teljes egyesülések után várható ketséget nem szenved: ugyanezért tehát, midőn a most lefolyó tavasz időjárásáról szóló jegyzeteinket ide írjuk, melegen ajánljuk az illetők, és különösen a földművelési ministeriumnak is figyelmébe, miszerint bármily nehézségek is álljanak utban, kettőzött erélylyel igyekezzenek azon minden irányban tehető intézményeket foganatosítani, melyek elméleti és gyakorlati uton szolgálnak arra, hogy erdő- és mezőgazdaságunk üzése mielőbb a tökély azon fokára emelkedjék, melylyel az időjárás szélsőségeinek csapásai könnyebben elviselhetők, s melylyel nem csak földműves népünknek, de iparosainknak és szellemi munkásainknak is könnyebb és biztosabb megélhetése válik lehetővé.

A hazai középtanodák t. tanári testületéhez is van egy őszinte kérésünk, s ez az, hogy honunknak általuk is jól ismert specialis érdekéből és helyrajzi fekvéséből folyólag is a talaj- és égaljtán s légtünettani ismeretek minél alaposabb és terjedelmesebb tanítására az általában véve eddig tapasztaltnál, nagyobb súlyt fektetni sziveskedjenek, s gondjuk legyen arra, hogy ezen tudományok, nem mint legtöbbször történik, csupán az ásványtani, természettani vagy növénytani előadásokon pár órán át és csak is mint említésre méltó melléktárgyak adassanak elő. Az előrebocsátottak után áttérünk jegyzeteink közlésére.

Ada (Bács megye) ápril 24-én és a következő napokon hideg zordon idő uralgott, kisebb fagygyal, május 3-án és 4-én tartós eső esett.

Alsó-Széchen (Nógrádmegye) április-hó 28., 29. és 30-án, és május-hó 1-én folytonos fagyok, dérrel.

Apatin május 4—5-ére erősebb eső, 5—6-ára rövid erős eső, május 16-án ismét erősebb eső.

Arad május-hó 5-én erősebb eső, mely 6-án is folyvást esett; májás 16. és 19-ke közti időben ismét tartós erős eső.

Aradmegye keleti részében április 29-én viradóra és reggel fagy volt.

Baán (Trencsénmegye) május 14-én és 15-én esőzés.

Baja május-hó 5-én és 7-én erősebb eső, május 15-én dér, 17-én és 18-án tartós erős eső.

Balassa-Gyarmat április 28-tól egész május 2-ig éjjelenként folyton megújuló fagyok uralgottak, május 16-án erős eső esett.

Balatonmellék április 29—30-ára viradóra fagy volt.

Bálványos-Vásárhely (Belső-Szolnok) április 29-én és 30-án, szintegy május-hó 1-én havazott.

Besztercze április 27. és 30-ka közt hideg időjárás hóval, május-hó 1-től 4-éig csendes eső esett.

Béla, a Magura környékén május 21 és 22-én a mélyedésekben még egy láb vastag hó.

Bezdan május 4-én tartós eső esett, 6-án rövid viharos eső, 17-én és 18-ról 19-ére éjjel ismét tartós erős eső.

Branyicska (Hunyadmegye) április 28. és 29-én dér és fagy.

Brassó május-hó 5-én rövid eső, 17-én harmadfél órai hóesés.

Budapest környékén az április 29-ki fagy csak a lapályokban és az éjszagnak, meg éjszak-keletnek hajló magasabb hegyeken okozott némi kárt, május 16-án és 17-én havazott és fagy is volt a hegységekben.

Buziás április 28-án éjjel igen nagy fagy volt, mely $1\frac{1}{2}$ " vastagságu jeget képezett.

Csaba május 4-ről 5-ére erős eső, május 17-én tartós hideg eső, este havazott is.

Cserhalomtáj (Dobokamegyében) április 27-én és 28-án nagy hóesés, május 2-án délután eső.

Cserhát (Komárommegyében) április 29-én és 30-án erős fagy.

Cservenka május 15-én kisebb fagy uralgott.

Daruvár-Rutina közti tájékon április 29-én dér volt.

Dálnok (Erdélyben) április 29-én és következő napokon nagy hideg és hóesés.

Debreczen április 28. és 29-iki éjjelen fagy volt, május 5-én gyengébb, 16-ról 17-ére pedig erős eső esett, 17-én reggel már hóval vegyes eső volt, 24-én egész éjjel esett.

Detta május 3-ról 4-re tartós gyenge eső.

Déva május 5-én gyengébb rövid eső volt, 17-én havas zivatar közt erősebb eső, 18-án ismét eleinte havazás, később erős eső.

Dézsánfalva április 29-én fagy és hóesés, 30-án erős fagy.

Dombóvár április 29-én és 30-án fagyott, május 2-án rövid, és 5-én tartós erős eső.

Dunaföldvár április 28-án és a következő napokon fagyos időjárás, május 4-én pedig tartós eső volt.

Eger április 29-én éjjel fagy, május 15-én rövid gyengébb, 17-én és 18-án tartósabb gyenge eső volt.

Egerpatak (Sepsiszek) április 28-tól május 2-ig nagy hideg uralgott, közben április 29-én hó is esett.

Esztergom május 4-én és 17-én gyengébb eső esett.

Érdiőszeg (Biharm.) április 30-án viradóra 4^{0R} hideg.

Érsekújvár május 4-én gyenge eső, 6-án erős tartósabb eső, 18-án ismét tartósabb eső.

Fehértemplom április 29-én éjjel 3^{0R} hideg és dér, május 4-én és 5-én rövid erős eső, 17-én ismét hideg erős eső volt, 18-án és 19-én is majd gyöngébben, majd ismét erősebben esett,

Fehérvár május 4-ke és 6-ka közt gyengébb eső volt.

Felsőbánya április 20-án fagy volt, 27. 28-án és 29-én dér, dara és hó, május 1-től 5-ig havazás (0 — +5^{0C}), később esős idő járt.

Felvincz (Aranyosszek) április-hó 28-án fagy állt be.

Gerend (Tordamegyében) április 29-én és 30-án zord hózivatar állt be, a hőmérő nappal +3^{0R}, éjjel 0^{0R}-ra mutatott.

Gyergyó-Szent-Miklós ápril 29-én hajnalban erős fagy volt hóeséssel.

Gyéres (Tordamegyében) ápril 28. zordon hideg ($+2\frac{1}{2}^{\circ}\text{R}$ 29-én $+1^{\circ}\text{R}$, itt-ott dér is volt.

Győr május 4-én rövid gyenge, 6-án erős eső, május 18-ról 19-re ismét erősebb eső.

Gyulatelke (Dobokamegye) április 29-én és május 1-én nagymérvű havazás fagygal.

Hatvan április 29-én éjjel fagy volt.

Kalocsa május 5-én erősebb eső, 15-én csendes eső, 16-án éjjel havas eső, 19-én ismét esett.

Kanizsa május 16-án rövid erősebb eső.

Kaposvár május 5-én és 16-án erősebb eső volt.

Kassa május 5-én és 6-ról 7-re tartós erősebb eső esett; 16-án reggel havazott, mire hideg eső következett, 18-án $+2^{\circ}$ -nyi meleg mellett erős havazás, mely délután esőbe ment át.

Károlyfehérvár május 4-én erős eső, 17-én erős hóval vegyes hideg eső.

Keckskemét ápril 29-én viradóra 2°R -nyi hideg mellett romboló fagy ált be, május 4-én pedig erősebb eső volt.

Keresztúr (Tordamegyében) április 29-kén viradóra fagy volt.

Keszthely április 29-én és 30-án erős fagyok voltak, május 4-én 5-én és 18-án gyengébb eső esett.

Kézdi-fiókszék (Erdély) április 19-én és az arra következő pár napon hideg és hóesés volt.

Késmárk április 28-án egész nap havazott, május 5-én és 6-án tartós erős, 7-én gyengébb eső volt május 16-án $2\frac{1}{2}$ órai erős hóesés mely a következő napon ismétlődött.

Kikiinda május 5-én erősen esőzött, 16. 18-án és 19-én pedig heves hideg eső volt.

Kolozsvár táján a hőmérő április 29-én reggel $\frac{1}{2}$ fokon 0 fölé, 30-án reggel $1\frac{1}{2}$ fokon 0 fölé állt, s egész 1° -ig ingadozott, hó esett, május 17-én csendes, hóval vegyes, eső.

Komárom május 6-án és 7-én tartósabb esőzés.

Korpona április 28-ról 29-ére erős fagy volt, május 1-én havazott.

Köszeg május 5-én gyenge eső.

Kula május 6-án rövid erős eső, 16-án gyengébb eső esett.

Lepsényen május 4-én több órai eső volt.

Losonez május 7-én, aztán ismét 16-ról 17-ére tartós erős eső.

Lugos május 17-én és 28-án tartós havas eső.

Madocsa (Tornamegye) április 29-én viradóra minden elfagyott.

Magyarát április 29-én és 30-án fagy volt.

M.-Berény április 29-én fagy volt, május 4. erősebb eső.

Magyar-Óvár április 29-én 2°-nyi hideg uralgott.

Marczaly (Somogy megyében) április 29-én fagy, május 3-án pedig erősebb eső volt.

Maros-Bogáth (Tordamegye április 29-én gyenge fagy volt.

Maros-Ludas (Tordamegyében) április 29-én és 30-án nagymérvű fagy ált be havazással.

Maros-Vásárhely április 29-én 0°-nyi hideg havazással, az okozott kár azonban csekély, május 6-án gyenge eső esett; 17-én és 18-án ismét erős hóval vegyes eső volt.

Mátrahegység vidékén egyáltalában még május 14-én és 15-én is erős derek voltak, 16-án pedig havazott.

Miskolcz április 29-én fagy, május 7-én rövid erős eső.

Mocs (Kolozs megyében) április 29-én csekélyebb fagy észleltetett.

Mohács április 29-én és 30-án éjjel nagy és káros dér, május 4-én gyengébb, 6-án erős viharos eső.

Nagy-bánya április 29-én és 30-án fagy, május 16—17-én fagy és hó.

Nagy-Beckerek május 3-ról 4-ére és 5-én erősebb eső volt, 16-án és 17-én hideg eső esett.

Nagy-Kanizsa április 29-én fagy volt, május 4-én erősebb, 5-én gyengébb eső.

Nagy-Szeben május-hó 6-án 7-én és 16-án gyengébb, 17-én hosszabb erősebb eső esett.

Nagy-Szredistye ápril 29-én viradóra kemény fagy.

Nagy-Szent-Miklós (Torontálmegye) ápril 29-én és 30-án fagy uralgott.

Nagyvárad ápril 30-án éjjel fagy volt, május 5-én erősebb eső, 16-ról 17-re hideg eső havazással, 18-kán ismét hideg eső; 23-án 5 órát tartó meleg eső.

Nyiregyháza május 5-én gyengébb eső, 17-én hóval vegyes erős eső.

Nyitra ápril 29-én fagy és hó; május 4-én 5-én és 6-án gyengébb esőzés.

Ó-Becse május 4-ről 5-ére erős eső.

Oravitza május 17-én havazott.

Pakrácz (Slavonország) ápril 29-én éjjel nagy dér.

Panesova május 4, 5 és 6-án gyengébb eső, 17-én és 18-án hosszabb erős eső.

Pankota (Aradmegye) ápril 29-én fagy; (a hőmérő — 4 R fokot mutatott).

Paulis ápril 29-én és 30-án, de még ezen túl is pusztító fagy uralgott.

Pápa (Veszprémmegye) ápril 28-án és 29-én fagy, május 6-án gyenge eső, 7-én virradóra dér; 18-án ismét gyengébb eső volt; 25-én 8 órát tartó eső.

Pecsétszeg (Belső-Szolnokmegyében) április 29. és 30. továbbá május 1-én nagy fagy és havazás.

Pécs május 4-től 5-re erősebb eső, 16-án hideg fagyos eső.

Pócsaj (Biharmegyében) ápril 29-én és 30-án 3⁰-nyi fagy.

Pozsony május 4 5 és 6-án erősebb eső; 15 és 16-án gyengébb eső; 18 és 19-én ismét erősebb, havazással végződő esőzés.

Segesvár május 5-én gyengébb, 7-én erős, 17-én, 18-án és 19-én ismét gyengébb esőzés.

Sepsi-Szt. György (Sepsiszek) április 29-én hó esett.

Sipek (Nógrádmegyében) ápril 28-án 1—2⁰ hideg.

Sopron május 5, 15 és 18-ik napjain erősebb eső volt.

Szabadka május 4-én és 5-én erősebb, 16-án gyengébb eső volt.

Szanád ápril 29-én fagy, május 3-rol 4-ére tartos esőzés.

Szaniszló (Szathmárm.) ápril 28. és 30-ka közt erős fagyok.

Szathmár május 4-én és 5-én gyengébb eső, 17-én hideg eső, 18-án havas eső, reggel $+ 3\frac{1}{2}^{\circ}\text{R}$.

Szántód április 26-án és arra következő napokban az időjárás télies volt.

Szász-Máté (Dobokamegye) ápril utolsó napjaiban havazott, s $- 2^{\circ}\text{R}$ hideg volt, május 4-én folyton esett.

Szeged ápril 28-tól május 4-éig fagyos hideg volt, május 4-én, 5. és 6-án erősebb eső, május 17-én tartós hideg eső.

Szegszárd április 29-én reggel 2° -nyi hideg május 4-én erős eső.

Székely-Udvarhely ápril 29-én fagy, mire havazó napok következtek.

Székes-Fehérvár május 4-én gyengébb esőzés, 17-én hideg, hóval elegyes eső volt.

Szilágy-Cseh (Közép-Szolnokmegye) április 28-tól kezdve május 1-éig nagy hideg uralgott.

Szigetvár május 4-én, 5-én és 16-án erős esőzés, 18-án éjjel gyengébb eső.

Szolnok május 4-én és 5-én erősebb, 7-én és 17-én gyengébb eső, 18. és 19-ke közt hideg eső esett.

Tab ápril-hó utolsó napjaiban fagyott.

Tapolecza ápril 29-én éjjel fagy volt.

Tarcal ápril 26-a óta erős hideg, mely 28-án $- 4^{\circ}\text{C}$ -ra szált le, 29-én és május 1-én havazott, 1-ről 2-ra éjjel ismét fagyott.

Tata ápril 28-ról 29-ére éjjel 3° -nyi fagy.

Temesvár május 5-én és 6-án eső volt, szintugy 16., 17. és 18-án is hideg eső esett.

Tiszahátság (Bereghmegye) ápril 29-én és 30-án fagyott.

Tokaj ápril 28. és 30-ka közt éjjelen át fagyott.

Torda ápril 29-én 0° -nyi hideg, hózivattarral.

Tófalú (Marosszék) ápril végével kisebb fagy.

Török-Kanizsa ápril 28-ától kezdve május 4-éig folyamatos hideg időjárás volt éjjeli fagyokkal.

Trencsén, május 26-án a hegytetőket mindenféle hó borítja.

Ugra (Küküllőmegye) ápril utolsó napjaiban gyakori hóharmat állt be.

Ujvidék május 4-én erősebb eső, 16-án szinte erősebb eső, éjjel hóval vegyesen, 18-án vegyes eső.

Ungh ápril 29-én éjjel fagy és dér volt.

Unghvár május 5. 6. 7-én és később 16 17 és 18-án erős tartós eső esett.

Vác április 29-én fagy volt, május 4 és 5-ke között erős tartós eső.

Világos ápril 29-én és 30-án fagy volt.

Zólyom május 16-én rövid gyenge eső.

Zombor május 4-én és 5-én, továbbá 5-ről 6-ra végre 16-án és 18-án éjjel erősebb eső volt.

Zsil-völgye (Hunyadmegye) május 16-án 5—12" vastag hó esett, melynek gyors elolvadása vizáradást okozott.

Végül feljegyezzük még azt, hogy a jelen tavaszi időjárás szélsőségei nem csak hazánkat sújták, de kisebb nagyobb mértékben Austria összes tartományaiban továbbá Német- és Franciaország s Belgium egyes részeikben is volt fagy.

Erdeink lakói.

(Folytatás).

Rágcsálók (Rodentia).

Megnyult testű emlősök, melyek mindenik állkapocsban két-két vésőalaku metszőfoggal birnak.

A rágcsálók általában véve a kisebb és legkisebb emlősökhöz tartoznak, életmódjuk igen különböző és igen sokféle, valamennyi azonban igen erőlyesen befoly a növényzet életére. A kisebb és fiatalabb növények gyökereit leharapják, a kérget